Lietas Nr. C07081615
Lietas arhīva Nr. C-0816-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2015.gada 23.novembrī

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Silicka
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ 2015.gada 2.oktobrī cēlusi Aizkraukles rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam.

Prasības pieteikumā norādīts, ka kopdzīvē ar atbildētāju dzimuši divi bērni – /datums/meita /pers. C/ un 2006.gada 24.februārī dēls /pers. D/. Bērnu tēvs uzturlīdzekļus sniedz reti un nepietiekamā daudzumā. Prasītājas ienākumi nav pietiekami, lai viena varētu uzturēt bērnus. Bērni apmeklē mākslas un mūzikas skolas, tās ir maksas nodarbības, par kurām ir papildus izdevumi – vidēji 20 *euro* mēnesī.

Prasītāja /pers. A/lūdz piedzīt no atbildētāja /pers. B/ uzturlīdzekļus bērnu – /pers. C/ un /pers. D/ uzturam 108 *euro* mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā noteikts Ministru kabineta noteikumos Nr.37. Lūdz izpildu rakstu par uzturlīdzekļu piedziņu izdot nekavējoties.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.pantu, Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, Ministru kabineta 2013.gada noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Prasītāja norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Rakstveida paskaidrojumu par prasību, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta pirmajai daļai, atbildētājs tiesā nav iesniedzis.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajai daļai, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22} panta pirmo daļu, 2015.gada 5.oktobrī prasītājai un atbildētājam tika izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu, pusēm ir izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesim *(lietas 11., 12.lapa).* Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Tā kā puses nav izteikušas lūgumu par lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, un ievērojot to, ka prasība celta par uzturlīdzekļu piedziņu valstī noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru nodrošināt ir katra vecāka pienākums, ņemot vērā Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajā daļā noteikto, tiesa atzīst, ka civillieta izskatāma rakstveida procesā, nerīkojot tiesas sēdi.

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesnese s 2015.gada 12.novembra lēmumu civillietas izskatīšana nozīmēta rakstveida procesā *(lietas 20.lapa).* Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu 2015.gada 12.novembrī pusēm paziņots par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā *(lietas 21.lapa).*

Atbilstoši Civilprocesa likuma 56.panta piektajai daļā noteiktajam, tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses, bet gadījumos, kad deklarācijā norādīta papildu adrese, - pēc papildu adreses, ja vien fiziskā persona tiesai nav norādījusi savu adresi, pēc kuras veicama saziņa ar tiesu. Fiziskajai personai ir pienākums būt sasniedzamai tās deklarētajā dzīvesvietas adresē, deklarācijā norādītajā papildu adresē vai šīs personas norādītajā adresē saziņai ar tiesu (..).

Tiesas paziņojumi atbildētājam nosūtīti saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta piekto daļu uz deklarēto dzīvesvietas adresi. Papildus adrese atbildētājam nav deklarēta, kā arī nav norādīta cita adrese saziņai ar tiesu, un atbilstoši Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3.punktam, uzskatāms, ka tiesas dokumenti izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos materiālus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

/datums/dzimusi /pers. C/, /datums/– /pers. D/. Bērnu vecāki ir atbildētājs /pers. B/ un prasītāja /pers. A/ *(lietas 6., 7.lapa).*

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 2.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība.

Šā likuma 10.pants paredzes bērna tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību, katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Vecāku pienākums apgādāt nepilngadīgu bērnu ir absolūts, un bērnam ir jānodrošina iespēja izglītoties, saņemt pienācīgu uzturu, medicīnisko aprūpi, mājokli, attīstīt savas fiziskās un intelektuālās spējas atbilstoši vecumam un interesēm.

Civillikuma 177.pants paredz, ka līdz pilngadības sasniegšanai (219.p.) bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un

tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas nodrošinot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam) (..).

Saskaņā ar Civillikuma 178.panta pirmo un otro daļu, kopā dzīvojoši vecāki aizgādību īsteno kopīgi. Ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

No prasības pieteikumā norādītā un tam pievienotajiem materiāliem secināms, ka bērnu aprūpi veic prasītāja /pers. A/ *(lietas 8., 9.lapa).*

No Pļaviņu novada domes 2015.gada 30.septembra izziņas Nr.1-3-5/15/165, redzams, ka prasītāja strādā Pļaviņu novada sociālajā aprūpes centrā /Nosaukums A/ un viņas darba alga pēc nodokļu nomaksas vidēji ir 362,03 *euro* mēnesī *(lietas 8.lapa).*

Civillikuma 179.pants nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu nebeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem (..). Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu (..).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", valstī noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz septiņu gadu vecumam ir 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no septiņu līdz astoņpadsmit gadu vecuma sasniegšanai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

No lietas materiālos esošās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Informācijas pieprasījumu apstrādes daļas 2015.gada 7.oktobra izziņas Nr.15/2098845 redzams, ka atbildētājs laika periodā no 2015.gada janvāra saņēmis apdrošināšanas atlīdzību darbspēju zaudējuma gadījumā sakarā ar nelaimes gadījumu darbā 838,08 *euro* apmērā *(lietas 16.-17.lapa)*.

Tā kā prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturēšanai valstī noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, līdz ar to, tiesa nevērtē atbildētāja spējas un finansiālās iespējās tos maksāt.

Uzturlīdzekļus minimālajā apmērā saviem bērniem ir jāspēj nodrošināt katram vecākam, neskatoties ne uz mazturību, ne trūcību, ne kādiem citiem apstākļiem, turklāt jāņem vērā, ka bērna intereses vienmēr būs prioritāras.

Atbilstoši 2013.gada 27.augusta Ministru kabineta noteikumiem Nr.665 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", valstī noteiktā minimālā darba alga no 2015.gada 1.janvāra ir 360 *euro* mēnesī, līdz ar ko minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas jānodrošina katram no vecākiem bērnam no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir 108 *euro* mēnesī.

Ņemot vērā minēto, no atbildētāja ir piedzenami uzturlīdzekļi: bērnu /pers. C/ un /pers. D/ uzturam 108 *euro* mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz abu bērnu pilngadībai.

Prasības pieteikumā prasītāja nav norādījusi, no kura laika lūdz piedzīt uzturlīdzekļus.

Civilprocesa likuma 1.pants paredz, ka katrai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Prasītāja ir vērsusies savu aizskarto tiesību aizsardzībai tiesā ar prasības pieteikumu 2015.gada 2.oktobrī, un, ņemot vērā judikatūru (*skat. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr.SKC-556*), uzturlīdzekļi piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas – 2015.gada 2.oktobra.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai. Prasītāja prasības pieteikumā šādu lūgumu ir izteikusi, tādējādi, spriedumā nosakāms, ka tas daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Prasītāja, iesniedzot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam (..), saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos ir atbrīvota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos.

Civilprocesa likuma 43.panta ceturtā daļa paredz, ka tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

No lietas materiāliem pievienotās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Informācijas pieprasījumu apstrādes daļas 2015.gada 7.oktobra izziņas Nr.15/2098845 redzams, ka atbildētājs sakarā ar nelaimes gadījumu darbā ir nestrādājošs invalīds sakarā ar nelaimes gadījumu darbā *(lietas 17.lapa)*.

Tiesa atzīst, ka ņemot vērā norādītos apstākļus, atbildētājs ir atbrīvojams no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, jo viņš mantiskā stāvokļa dēļ nespēj segt tiesas izdevumus. Tiesa ņem vērā arī to, ka primāras ir bērnu tiesības uz pienācīgu aprūpi, kas nodrošināma, veicot uzturlīdzekļu maksājumus.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 250.^{25} pantu, 250.^{27} pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt.

Sākot no 2015.gada 2.oktobra piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus /datums/dzimušās meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, un 2006.gada 24.februārī dzimušā dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 108 EUR (viens simts astoņus *euro*) mēnesī katram bērnam, bet ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz abu bērnu pilngadībai.

Atbrīvot /pers.B/, personas kods /personas kods/, pilnīgi no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2015. gada 23.novembra, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Silicka